

OBVEZA ISPOSTAVLJANJA RAČUNA U POREZNOM ZAKONODAVSTVU U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ćosić, Kristina

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:286632>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-16**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)



UNIVERSITY OF SPLIT



DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**OBVEZA ISPOSTAVLJANJA RAČUNA U
POREZNOM ZAKONODAVSTVU U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Mentor:

Mr.sc. Renko Letnić

Student:

Kristina Ćosić, bacc.oec.

Split, rujan 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definicija problema	4
1.2. Ciljevi rada.....	4
1.3. Metode rada	4
1.4. Struktura rada	4
2. DEFINIRANJE POREZA I POREZNOG SUSTAVA U RH.....	6
2.1. OPĆENITO O POREZIMA.....	6
2.1.1. ŠTO SU POREZI.....	6
2.1.2. ZAŠTO MORAMO PLAĆATI POREZE	7
2.1.3. POVIJEST POREZA	7
2.1.4. RAST POREZA KROZ VRIJEME	7
2.1.5. KAKO SE DIJELE POREZI	8
2.1.6. KOJA OBILJEŽJA TREBAJU IMATI POREZI	8
2.2. POREZI U HRVATSKOJ	10
2.2.1. HRVATSKI POREZNI SUSTAV	10
3. POREZNI NADZOR	11
3.1. ULOGA POREZNOG NADZORA U SPRJEČAVANJU POREZNE EVAZIJE	12
4. ZAKONI KOJIMA JE DEFINIRANA OBVEZA ISPOSTAVLJANJA RAČUNA U REPUBLICI HRVATSKOJ	14
4.1. OPĆI POREZNI ZAKON (OPZ)	14
4.2. ZAKON O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST.....	14
4.3. ZAKON O FISKALIZACIJI U PROMETU GOTOVINOM.....	15
4.4. ZAKON O POREZU NA DOHODAK.....	15
4.5. ZAKON O RAČUNOVODSTVU	15
5. UPUTA O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA PREMA PROPISIMA IZ NADLEŽNOSTI POREZNE UPRAVE.....	16
5.1. OPĆI DIO O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA	16
5.2. IZUZEĆA OD OBVEZE IZDAVANJA RAČUNA	18
5.3. SADRŽAJ RAČUNA	19
5.4. POSEBNI DIO O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA PREMA ZAKONU O PDV-u	22

5.5. ČUVANJE RAČUNA I OSTALE DOKUMENTACIJE	26
6. NOVČANE KAZNE ZA POREZNE PREKRŠAJE	28
7. ZAKLJUČAK.....	32
8. LITERATURA	35

1. UVOD

1.1. Definicija problema

S porezima se susrećemo svakodnevno. Provjeru pravilnosti obračuna i plaćanja poreza i drugih javnih davanja u Republici Hrvatskoj provodi Porezna uprava, kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija i to putem poreznog nadzora. Porezni nadzor je postupak koji provode ovlašteni službenici Porezne uprave radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje neposredno kod poreznih obveznika i drugih osoba. U Republici Hrvatskoj je na snazi obveza izdavanja računa te su definirana izuzeća od obveze izdavanja, propisi o čuvanju računa te kazne za porezne prekršaje.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je istražiti i analizirati razne porezne zakone koji su povezani sa obvezom ispostavljanja računa u RH.

1.3. Metode rada

Prilikom pisanja završnog rada korištene su uobičajene znanstvene metode rada (metoda deskripcije - čiji se postupak temelji na opisivanju činjenica i empirijskom potvrđivanju veza i odnosa među činjenicama.), a sve potrebne informacije i podaci prikupljeni su iz stručne literature i online izvora.

1.4. Struktura rada

Završni rad je podijeljen na sedam dijelova.

Prvi dio sadrži uvodne naznake to jest definiciju problema, ciljeve, metode i strukturu rada.

Drugi dio rada objašnjava poreze i porezni sustav.

Treći dio rada baziran je na definiranju poreznog nadzora i sudionika poreznog nadzora.

Četvrti dio rada odnosi se na zakone kojima je definirana obveza ispostavljanja računa u Republici Hrvatskoj.

Peti dio rada sadrži uputu o obvezi izdavanja računa prema prošisima iz nadležnosti Porezne uprave..

Šesti dio iznosi kazne koje se odnose za nepoštivanje izdavanja računa.

Sedmi dio je zaključak, odnosno sinteza spoznaja o radu do kojih se došlo temeljem pisanja rada.

2. DEFINIRANJE POREZA I POREZNOG SUSTAVA U RH

2.1. OPĆENITO O POREZIMA

Nema jedinstvenog tumačenja poreza. U literaturi pronalazimo golem broj objašnjenja kojima pojedini autori pokušavaju dočarati suštinu ove zamršene financijske znameniti.

Porez je prije svega povijesni znamen, znan još od doba stare Atene i Rima. Tijekom vremena porezi su se mijenjali pod utjecajem političkih, socijalnih, gospodarskih i ostalih čimbenika pa su uvjetovali i stalno mijenjanje tumačenja poreza. Budući da nemamo jedinstveno tumačenje, uvest ćemo ga putem njegovih najznačajnijih odlika. To su:

- porez je prisilno davanje;
- porez je davanje bez izravne protučinidbe;
- porez je općenito davanje, što znači da svi plaćaju porez onda kada ispune zakonom propisane uvjete;
- porez je davanje fizičkih ili pravnih proizvoda iz viška proizvoda, a malokad iz imovine;
- porez je monetarne prirode, što znači da se redovito plaća u novcu, a malokad u naturi
- novci koji se prikupe porezima uzdržavaju proračun, a malokad fondove.¹

2.1.1. ŠTO SU POREZI

Porezi su obvezna davanja koja bez izravne i trenutačne protuusluge država uzima od osoba i poduzeća da bi pomoću prikupljenog novaca financirala javne rashode. Drugim riječima, svi moramo plaćati dio svojih prihoda državi da bi nam ona za uzvrat osigurala javne usluge kao što su obrazovanje, zdravstvena zaštita, javna sigurnost, briga za starije i siromašne članove društva i sl. U toj definiciji važne su dvije stvari: porezi su obvezna davanja i za plaćene poreze nema trenutačne izravne protuusluge. 1. Odrednica da su porezi obvezna davanja znači da jednom kad dospiju na naplatu trebaju biti i uplaćeni državi. U suprotnome država može prisilom (sudovima, policijom) ostvariti svoje pravo. Zato neki poreze nazivaju prisilnim iznuđivanjem. 2. Važno je i to da pojedinac za plaćeni porez ne dobiva izravnu protuuslugu, tj. ako u svibnju platite 1.000 kuna poreza, ne znači da ćete se u tome mjesecu smjeti koristiti uslugama bolnice, škole ili policije do iznosa od 1.000 kuna i nakon toga će vam te usluge biti uskraćene. Jednako tako, ako u tome mjesecu iskoristite 700 kuna usluga, država vam neće

¹ N.Nikolić, Počela javnog financiranja, Split, 1999. , str. 77,78.

vratiti 300 kuna poreza. Porezima nije unaprijed određena njihova namjena niti količina usluge koju ćete za uzvrat dobiti.²

2.1.2. ZAŠTO MORAMO PLAĆATI POREZE

Oporezivanje je zasada jedini poznati praktični način ubiranja sredstava za financiranje javnih rashoda za dobra i usluge kojima se svi koristimo. Čini se da su poreznici svugdje oko nas: porez na dohodak i doprinosi uštežu nam se izravno iz plaće, porez na dodanu vrijednost povećava cijenu robe koju kupujemo, plaćamo porez na promet nekretnina kada kupujemo stan, trošarinu kada automobil punimo benzinom ili kada popijemo pivo u kafiću. Gotovo svaku našu aktivnost vezanu za robu i usluge prati neka vrsta poreza. Kao što Benjamin Franklin kaže, na ovom svijetu ništa nije izvjesno osim poreza i smrti. No čini se da, usprkos našem negodovanju, mora biti tako. Porezi su cijena javnih dobara kojima se koristimo gotovo svakodnevno i vrlo se često i ne pitamo kolika je njihova cijena. Javna su dobra npr. javna zdravstvena zaštita, javno obrazovanje naše djece, javna sigurnost na našim ulicama, red u prometu, muzeji, parkovi, čisti zrak i sl. Da bi smo u svemu tome uživali moramo plaćati poreze.³

2.1.3. POVIJEST POREZA

Porezi su stari koliko i civilizacija. Nema ni jedne civilizacije koja nije ubirala poreze. Prva civilizacija o kojoj nešto znamo počela je prije šest tisuća godina u Sumeru, na plodnoj ravnici između rijeka Eufrata i Tigrisa, na prostorima današnjeg Iraka. Buđenje civilizacije, ali i buđenje poreza, zabilježeno je na glinenim pločicama iskopanim u Sumeru. Tamošnji su stanovnici prihvatili poreze za vrijeme velikog rata, ali kad je rat završio, poreznici se nisu htjeli odreći svoje povlastice oporezivanja. Od tadašnjih vremena porezi nisu nikad ukinuti, dapače tijekom povijesti samo su dobivali na važnosti. Za velikih ratova obično su se vrtoglavo povećavali, a nakon završetka rata najčešće se nisu vraćali na predratnu razinu već su nastavljali rasti. No i u mirnodopskim se godinama razina poreza povećava.⁴

2.1.4. RAST POREZA KROZ VRIJEME

U zemljama OECD-a udio ukupnih poreza porastao je s 10% BDP-a⁵ 1900. godine na 36% BDP-a 2003. godine, tj. u razdoblju od jednog stoljeća udio poreza se povećao gotovo 4 puta.

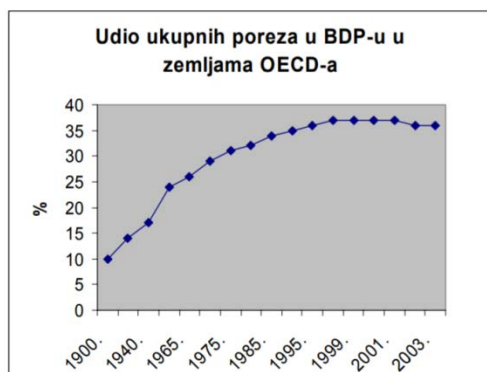
² <http://www.porezniobveznik.net/Korisno/PoreznisustavRH/tabid/79/language/hr-HR/Default.aspx>

³ <http://www.porezniobveznik.net/Korisno/PoreznisustavRH/tabid/79/language/hr-HR/Default.aspx>

⁴ <http://www.porezniobveznik.net/Korisno/PoreznisustavRH/tabid/79/language/hr-HR/Default.aspx>

⁵ BDP oznaka je za bruto domaći proizvod tj. za tržišnu vrijednost svih finalnih proizvoda i usluga koji se proizvedu u nekoj zemlji tijekom jedne kalendarske godine.

Ideja socijalne države koja je prevladavala tijekom 60-ih godina, društveno opredjeljenje za relativno veliku količinu javnih dobara koja se žele dobiti od države, te starenje stanovništva doveli su do znatnijeg porasta poreznog opterećenja u tom razdoblju u razvijenim zemljama svijeta.



Izvor: Ken Messere, 20th Century Taxes and Their Future, Bulletin, IBFD, Vol.54, No.1, January 2000; OECD Revenue Statistics 1965-2004, Paris, 2005.

2.1.5. KAKO SE DIJELE POREZI

Porezi se mogu podijeliti na više načina: - prema vrsti porezne osnovice (npr. porez na dohodak, porez na potrošnju) - prema razini državne vlasti kojoj pripada porezni prihod (npr. državni porezi, županijski porezi) - prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (npr. progresivni ili regresivni porezi). Ipak se najčešće spominje njihova podjela na izravne i neizravne. Izravni porezi su oni koje uplaćujemo osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac u državnu blagajnu. Ti se porezi zaračunavaju u određenom postotku na naš dohodak ili imovinu i po pravilu se ne mogu prevaliti na drugoga. To znači da onaj tko porez plaća, porez i snosi. Izravni su porezi, na primjer, porez na dohodak koji plaćamo iz plaće, autorskog honorara ili obrta, porez na dobit koji plaćaju poduzeća. Neizravne poreze ne snosi onaj tko ih uplaćuje u državni proračun, već ih najčešće prevaljuje na druge. Porezni obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret tih poreza na krajnjeg potrošača, tj. na građane. Najpoznatiji neizravni porez je porez na dodanu vrijednost (PDV) ⁶.

2.1.6. KOJA OBILJEŽJA TREBAJU IMATI POREZI

Slijedeća porezna načela odlikuju dobar porezni sustav: ⁷

⁶ http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-07/1.pdf

⁷ http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-07/1.pdf

1.Efikasnost.

Porezi moraju što je manje moguće utjecati na odnose cijene kako bi se efikasno upotrijebili rijetki gospodarski resursi.

2.Pravednost.

Porezi trebaju biti pravedno raspoređeni između članova neke zajednice.

3.Izdašnost.

Porezi moraju osigurati dovoljan iznos javnih prihoda za pokrivanje razumne visine javnih rashoda.

4.Jednostavnost.

Porezi moraju biti što jednostavniji, jasniji i razumljiviji kako bi troškovi ubiranja poreza za poreznu administraciju i porezne obveznike bili što niži.

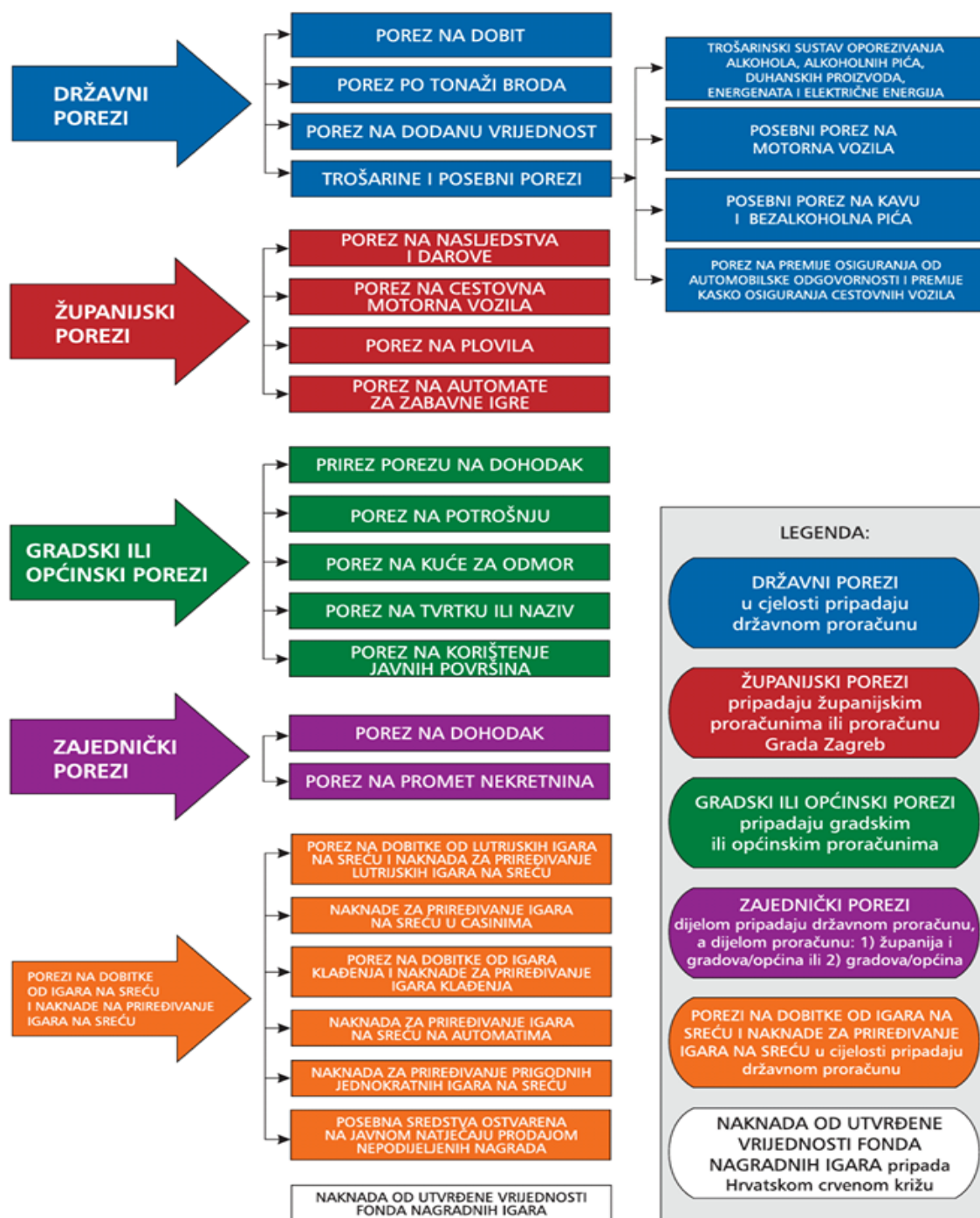
5.Stabilnost.

Porezni se sustavi ne smiju često mijenjati jer je poduzećima i kućanstvima potrebna stabilnost za donošenje ispravnih ekonomskih odluka.

2.2. POREZI U HRVATSKOJ

2.2.1. HRVATSKI POREZNI SUSTAV

Hrvatski porezni sustav je usklađen s europskim načelima, u kojima je izjednačen položaj svih poreznih obveznika, tj. domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba.



Izvor: www.porezna-uprava.hr, 2019.

3. POREZNI NADZOR

Porezni nadzor je dio porezno-pravnog odnosa u kojemu se provodi postupak provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje.⁸

Sudionici su:

Porezna uprava i porezni obveznici (odnosno njihovi predstavnici ili zastupnici o čijim se pravima ili obvezama rješava u poreznom nadzoru).

Porezni nadzor obavljaju:

- porezni revizori,
- porezni inspektori
- drugi državni službenici ovlašteni za njegovu provedbu.⁹

Porezna uprava je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija čija je temeljna zadaća primjena poreznih propisa i propisa o prikupljanju doprinosa. Djeluje pod nazivom: Ministarstvo financija, Porezna uprava. Može obavljati poslove evidentiranja, utvrđivanja, nadzora, naplate i ovrhe prihoda jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i drugih javnih davanja.

Porezni obveznik je svaka fizička ili pravna osoba koja je na temelju zakona dužna platiti porez te samostalno i trajno obavlja gospodarsku djelatnost. Međutim, utvrđivanje osobe poreznog obveznika je u teoriji i praksi značajan problem. Temeljno pitanje je je li za poreznog obveznika odabrati pojedinca ili obitelj. Za pojedinca je njegova ekonomska snaga njegov dohodak i imovina, a za obitelj je ekonomska snaga izražena kao zbroj individualnih ekonomskih snaga članova obitelji neovisno o izvoru oporezivanja i osobnom sudjelovanju članova obitelji u njegovom stvaranju. Razvila su se četiri modela oporezivanja obitelji:

1. **Pojedinačno (odvojeno) oporezivanje** - Porez se razrezuje na dohodak svakog pojedinca koji stvarno ostvaruje taj dohodak.
2. **Zajedničko oporezivanje** - Porez se razrezuje na obiteljski dohodak koji predstavlja ukupnu sumu svih pojedinačnih dohodaka članova obitelji.

⁸ članak 115. stavak 1. Općeg poreznog zakona

⁹ članak 116. stavak 1. Općeg poreznog zakona

3. **Zajedničko oporezivanje primjenom splitting metode** - Porez se razrezuje na dva odvojena, ali nominalno jednaka dijela ukupnog dohotka.
4. **Zajedničko oporezivanje primjenom pune splitting metode** - Porez se razrezuje na onoliko jednakih nominalnih dijelova ukupnog dohotka koliko ima članova obitelji.¹⁰

Načela poreznog nadzora

Najvažniji zadatak poreznog nadzora jest definirati činjenice bitne za oporezivanje i utvrditi njihovu istinitost i vjerodostojnost odnosno utvrditi pravo činjenično stanje za rješavanje porezne stvari. U tom smislu trebaju se zadovoljiti 3 načela: načelo zakonitosti, načelo materijalne istine te načelo učinkovitosti i ekonomičnosti. Načelo zakonitosti podrazumijeva provođenje procesa poreznog nadzora uz obveznu primjenu zakonskih i drugih propisa. Načelo materijalne istine podrazumijeva potpuno i točno utvrđivanje činjenica bitnih za oporezivanje kako onih koje idu na teret, tako i onih koje idu u korist poreznog obveznika. Pored načela zakonitosti i materijalne istine u poreznom nadzoru važnu ulogu ima i načelo učinkovitosti ekonomičnosti po kojem je cilj u što kraćem vremenu i sa što manje troškova obaviti porezni nadzor.

3.1. ULOGA POREZNOG NADZORA U SPRJEČAVANJU POREZNE EVAZIJE

Budući da porezi predstavljaju temelj djelovanja države, financiranje njenih rashoda i mogući razvoj javnih usluga, porezni nadzor je bitan kako bi spriječio neplaćanje poreza (poreznu evaziju) te narušavanje financijske strukture države.

"Izbjegavanje plaćanja poreza (porezna evazija) posljedica je otpora poreznog obveznika da plati porez. S gledišta porezne vlasti koja ubire poreze, porezna evazija smanjuje ukupni iznos porezom prikupljenih novaca, pa je izbjegavanje plaćanje poreza za nju posve neprihvatljivo." (N.Nikolić, 1999, str. 81). Porezna evazija pojavljuje se u 2 osnovna oblika: zakonita ili dopuštena evazija i nezakonita ili nedopuštena evazija.

a) Zakonita ili dopuštena evazija

"U zakonitoj ili dopuštenoj evaziji, porezni obveznik se ne sukobljava sa zakonom ili drugim

¹⁰ https://hr.wikipedia.org/wiki/Porezni_obveznik

pravnim propisima." (N.Nikolić, 1999, str. 81). Ukoliko kupac ne želi kupiti određeni proizvod, onda on neće ni platiti porez sadržan u cijeni tog proizvoda. Neplaćanje poreza ukazuje na poreznu evaziju, ali kupac se ne sukobljava sa zakonom jer ga nijedan zakonski akt i propis ne može natjerati da kupi taj proizvod. Zakonita evazija može biti namjerna i nenamjerna. "Namjerna zakonita evazija postoji u slučaju kada javna vlast organizira oporezivanje tako da namjerno omogući određenim poreznim obveznicima da izbjegnu plaćanje određenog poreza (npr. nekim društvenim slojevima)." (N.Nikolić, 1999, str. 81). "Nenamjerna zakonita evazija teče mimo volje porezne vlasti. U ovom slučaju porezni obveznici izbjegavaju plaćanje poreza tako da koriste nesavršenosti postojećih zakona koji upravljaju poreznom materijom. Iako se pritom ne sukobljava sa zakonom, konačni učinak ovakve evazije ipak je manje novca prikupljenog od strane porezne vlasti. Jedini djelotvorni način borbe protiv ovakve evazije jest uspostavljanje poreznog zakonodavstva najviše kakvoće. Međutim, kako u stvarnosti nijedan zakon nije savršen, rješenje problema često se nalazi u primjeni načela autonomije fiskalnog prava. Ovo načelo omogućuje javnoj vlasti da opće odrednice poreza u zakonskim aktima zamijeni svojim odrednicama zasnovanim na stvarnim činjenicama." (N.Nikolić, 1999, str. 81-82).

b) Nezakonita ili nedopuštena evazija

U nezakonitoj evaziji porezni obveznik sukobljava se sa zakonom. Nezakonita evazija pojavljuje se u 2 osnovna oblika: utaja ili defraudacija i krijumčarenje ili šverc (kontraband). Utaja poreza ili defraudacija nastaje onda kada porezni obveznik uopće ne prijavi ili netočno prijavi elemente bitne za razrezivanje poreza i time organe javne vlasti dovede u zabludu o svojoj poreznoj snazi. Onda kada porezni obveznik utaji dio svojih prihoda utaja poreza je djelomična, a onda kada utaji sve prihode porezna utaja je potpuna.

"Kontraband se u stručnoj i široj literaturi naziva krijumčarenje ili šverc. Izbjegavanje plaćanja poreza u vidu kontrabanda postoji onda kada se roba tajno prebacuje preko nacionalne granice da bi se izbjeglo plaćanje carina, raznih carinskih pristojbi, poreza na promet, trošarina itd." (N.Nikolić, 1999, str. 82).

I utaja i kontraband su zakonom zabranjene aktivnosti za koje se, prema krivičnom zakonu, mora kazneno odgovarati. Uz već primjenjene kazne, smanjenje učinaka porezne evazije postiže se i pojačanim nadzorom.

4. ZAKONI KOJIMA JE DEFINIRANA OBVEZA ISPOSTAVLJANJA RAČUNA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Više zakona u Hrvatskoj regulira obvezu izdavanja i sadržaj računa za prodana dobra odnosno usluge.

Hrvatski se poduzetnici moraju s jedne strane brinuti o pravilnom postupanju u odnosu na kupca, bilo da je kupac drugi poduzetnik bilo da je krajnji potrošač, a s druge strane o ovlaštenjima državnih tijela koja ih kontroliraju i nadziru primjenu tih propisa.

Četiri zakona koja uređuju tu materiju u izravnoj su mjerodavnosti Porezne uprave, kao dijela Ministarstva financija. To su Opći porezni zakon, Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom i Zakon o porezu na dohodak. Dakako, svaki od tih zakona ima i provedbene propise, koji su u pravilu detaljniji i opsežniji od samih zakona. Peti je Zakon o računovodstvu, čiju primjenu također nadzire Ministarstvo financija.

4.1. OPĆI POREZNI ZAKON (OPZ)

Ovaj Zakon uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela koja primjenjuju propise o porezima i drugim javnim davanjima, ako posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugim javnim davanjima nije uređeno drukčije i predstavlja zajedničku osnovu poreznog sustava.

4.2. ZAKON O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Ovim se Zakonom propisuje način utvrđivanja i plaćanja poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj. Porez na dodanu vrijednost (PDV) je prihod državnoga proračuna Republike Hrvatske.

4.3. ZAKON O FISKALIZACIJI U PROMETU GOTOVINOM

Ovim se Zakonom uređuje postupak fiskalizacije u prometu gotovinom, obveznici fiskalizacije, sadržaj računa za provedbu fiskalizacije, vođenje Evidencije obveznika fiskalizacije u prometu gotovinom, provedba postupka fiskalizacije, plaćanje između obveznika fiskalizacije gotovim novcem te nadzor nad provedbom ovog Zakona.

4.4. ZAKON O POREZU NA DOHODAK

Ovim se Zakonom propisuje način utvrđivanja i plaćanja poreza na dohodak fizičkih osoba u Republici Hrvatskoj. Raspodjela prihoda od poreza na dohodak utvrđuje se posebnim zakonom.

4.5. ZAKON O RAČUNOVODSTVU

Ovim Zakonom uređuje se računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, izvještaj o plaćanjima javnom sektoru, revizija godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, sadržaj godišnjeg izvješća, javna objava godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, Registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora.

5. UPUTA O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA PREMA PROPISIMA IZ NADLEŽNOSTI POREZNE UPRAVE

5.1. OPĆI DIO O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA

Obveza izdavanja računa propisana je odredbama Općeg poreznog zakona, kao i posebnim poreznim propisima.

1. Opći porezni zakon

Obveza izdavanja računa propisana je odredbom članka 54. Općeg poreznog zakona (Narodne novine, broj: 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13) prema kojoj su svi porezni obveznici dužni izdavati račune te voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema propisima kojima se uređuje pojedina vrsta poreza.

Nadalje, obveza izdavanja računa propisana je i posebnim poreznim propisima, kako slijedi:

2. Zakon o porezu na dodanu vrijednost

Prema odredbama članka 78. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13, u daljnjem tekstu: Zakon o PDV-u) svaki porezni obveznik obavezan je izdati račun za:

1. isporuke dobara i usluga koje je obavio drugom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik (tijela državne uprave, gradovi, općine i slično),
2. isporuke dobara u drugu državu članicu u kojoj je nastala obveza obračuna PDV-a jer je porezni obveznik isporučitelj prešao ili je odustao od praga isporuke u toj državi članici,
3. oslobođene isporuke dobara unutar Europske unije (uključujući isporuke novih prijevoznih sredstava, dobra koja podliježu trošarinama te premještanje dobara),
4. primljeni predujam u vezi isporuke dobara iz točaka 1. i 2.,
5. primljeni predujam od drugoga poreznog obveznika ili pravne osobe koja nije porezni obveznik i
6. obavljene mjenjačke poslove u tuzemstvu. Računi se ispostavljaju najmanje u dva primjerka – jedan se uručuje kupcu, a drugi služi izdavatelju kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama.

Račun je svaka isprava prema kojoj porezni obveznik ili osoba kojoj on naloži zaračunava isporučena dobra i obavljene usluge, bez obzira na to kako se ta isprava naziva u poslovnom prometu. Računom se smatra i svaka isprava ili obavijest koja mijenja prvobitni račun i koja se izričito i nedvojbeno odnosi na njega.

Za više zasebnih isporuka dobara ili usluga može se izdati zbirni račun, pod uvjetom da se PDV na isporuke navedene u zbirnom računu obračunava tijekom istog kalendarskog mjeseca. Račun može izdati i primatelj za dobra i usluge koje mu je porezni obveznik isporučio odnosno obavio, pod uvjetom da o tome postoji sporazum između tih dviju strana i pod uvjetom da je utvrđen postupak za prihvaćanje svakog računa kod poreznog obveznika koji obavlja isporuku dobara i usluga.

3. Zakon o porezu na dohodak

Obveza izdavanja računa regulirana je i Zakonom o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12) koji člankom 23. stavkom 4. propisuje da se za svaku prodaju, odnosno obavljenju uslugu, mora izdati račun.

Člankom 38. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13) propisano je što se smatra računom te koje podatke trebaju računi sadržavati. Tako je propisano da se računima smatraju i potvrđnice iz naplatnih uređaja te svaka isprava koja sadrži podatke propisane Pravilnikom o porezu na dohodak. Također za obveznike poreza na dodanu vrijednost propisano je da izdaju račune na obrascima čiji su oblik i sadržaj uređeni propisima o porezu na dodanu vrijednost i propisima o fiskalizaciji.

Tvrtke (d.o.o., d.d.) su obveznici poreza na dobit i ispostavljaju račune s oznakom R1, dok obveznici poreza na dohodak (obrtnici, samostalna zanimanja i sl.) na račune stavljaju oznaku R2. Ima obrtnika koji također izdaju R1 račune. Naime obrtnici mogu sami zatražiti da vode poslovne knjige kao tvrtke i plaćaju porez na dobit (20%), a može se dogoditi da moraju preći u obveznike poreza na dobit i po sili zakona:

1. ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 2.000.000,00 kuna, ili
2. ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario dohodak veći od 400.000,00 kuna, ili
3. ako ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna, ili

4. ako u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

Razlika između primitka i dohotka je u tome što je primitak sav novac koji je primljen na žiro račun ili u gotovini dok se dohodak računa tako što se od primitaka oduzmu izdaci.

5.2. IZUZEĆA OD OBVEZE IZDAVANJA RAČUNA

Izuzeća od obveze izdavanja računa propisana su također Općim poreznim zakonom, kao i posebnim poreznim propisima.

1. Opći porezni zakon

Općim poreznim zakonom propisana su izuzeća od obveze izdavanja računa, i to člankom 54.b prema kojemu se računi ne moraju izdavati ako se promet ostvaruje od priređivanja lutrijskih igara, igara kladenja, igara u casinima te na automatima za igre na sreću i zabavu, ako se pretežni dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana i duhanskih prerađevina, maraka i drugih poštanskih vrijednosnica, ako se prodaja obavlja putem automata, ako se vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno prodaju krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ako se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržnicama i otvorenim prostorima.

2. Zakon o porezu na dodanu vrijednost

Prema Zakonu o PDV-u porezni obveznik nije obvezan izdati račun za obavljene financijske usluge, usluge osiguranja i reosiguranja te usluge upravljanja investicijskim fondovima koje su oslobođene PDV-a prema članku 40. stavku 1. točkama a) do g) Zakona o PDV-u.

3. Pravilnik o porezu na dohodak

Pravilnikom o porezu na dohodak propisano je i izuzeće od obveze izdavanja računa za one obveznike poreza na dohodak koji nisu obvezni izdati račun pod uvjetima propisanim posebnim propisima.

5.3. SADRŽAJ RAČUNA

Sadržaj računa propisan je Općim poreznim zakonom, Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, Pravilnikom o porezu na dohodak i Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom.

Slijedom odredbi navedenih Zakona i Pravilnika, svaki račun obvezno sadrži slijedeće elemente:

1. broj i datum izdavanja računa,
2. ime i prezime (naziv), OIB poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge, odnosno adresu prebivališta ili uobičajenog boravišta vlasnika odnosno nositelja zajedničke djelatnosti,
3. naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice, naziv radnje, poslovne jedinice i sl.)
4. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
5. ukupni iznos naknade i poreza razvrstanih po poreznoj stopi, - porezni obveznici poreza na dodanu vrijednost, uz navedene elemente računa, moraju navesti i dodatne elemente računa:
6. PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja),
7. ime i prezime (naziv), adresu, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
8. datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i ako se razlikuje od datuma izdavanja računa,
9. jediničnu cijenu bez PDV-a odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,
10. popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
11. stopu PDV-a,
12. iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen,
13. zbrojni iznos naknade i PDV-a,

- obveznici fiskalizacije obvezni su na računu navesti i sljedeće elemente:

14. vrijeme izdavanja računa (sat i minuta),

15. oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju, 16. oznaku načina plaćanja računa – novčanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo,

- obveznici fiskalizacije izdavanja računa obvezni su osigurati evidentiranje i sljedećih elemenata:

17. jedinstveni identifikator računa i

18. zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije.

Napominjemo kako se broj računa, prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom, sastoji od tri dijela:

1. numerički dio – numerički broj računa, numerički broj računa kreće od broja 1 do broja n u tijeku godine;

2. oznake poslovnog prostora i

3. oznake naplatnog uređaja.

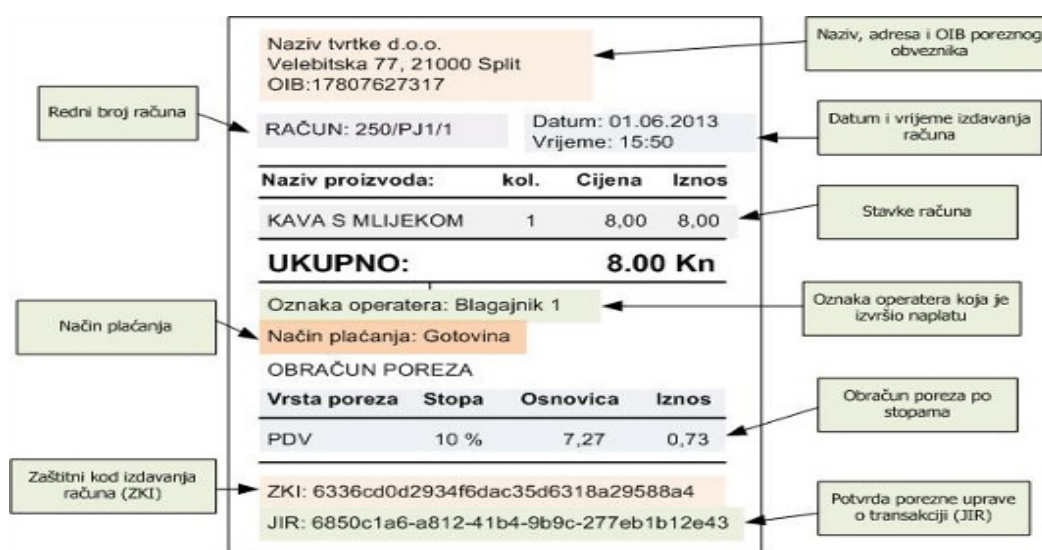
Za obavljene isporuke dobara i usluga u tuzemstvu porezni obveznik mora u računu iskazivati OIB. Za transakcije unutar Europske unije porezni obveznik mora u računu iskazivati PDV identifikacijski broj.

Ako strani porezni obveznik u tuzemstvu imenuje poreznog zastupnika, u računu mora biti iskazano ime i prezime (naziv), adresa, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog zastupnika.

Iznosi na računima iskazuju se u kunama i uz to mogu biti iskazani u bilo kojoj valuti pod uvjetom da je iznos PDV-a koji treba platiti ili koji se usklađuje iskazan u kunama uz primjenu srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke na dan nastanka obveze. Računi se moraju iskazivati u kunama i u slučaju kada se radi o isporukama koje su oslobođene PDV-a.

U slučaju iskazivanja višeg PDV-a od onoga koji se duguje te u slučaju neovlaštenog iskazivanja PDV-a ili izdavanja računa kada isporuka dobara ili usluga nije obavljena izdavatelj računa duguje viši, odnosno iskazani iznos PDV-a, osim kada ispravi izdani račun na način propisan za ispravak porezne osnovice.

U slučaju izdavanja računa za isporuke dobara ili usluga koje porezni obveznik obavi u drugu državu članicu, a primatelj isporuke u toj državi članici obavezan je platiti PDV u računu se umjesto jedinične cijene, popusta, stope PDV te iznosa PDV-a razvrstanog po stopi PDV-a navodi porezna osnovica tih dobara i usluga te količina isporučenih dobara ili usluga i njihov naziv.



Slika 1: fiskalizacija¹¹

¹¹ <http://www.komplet.hr/index.php/fiskalizacija/24-fiskalizacija>

5.4. POSEBNI DIO O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA PREMA ZAKONU O PDV-u

Ova pravila se primjenjuju na obveznike poreza na dodanu vrijednost, koji su prema Zakonu o PDV-u dužni izdavati račune.

I. Rok izdavanja računa

Račun se mora izdati najkasnije 15-og dana u mjesecu iza mjeseca u kojem je obavljena oslobođena isporuka dobara unutar Europske unije (uključujući isporuke novih prijevoznih sredstava, dobra koja podliježu trošarinama te premještanje dobara). Navedeni rok odnosi se i na obavljene usluge za koje je primatelj obavezan platiti PDV, međutim ne odnosi se na isporuke dobara i usluga obavljene u tuzemstvu.

II. Pojednostavljeni račun

Porezni obveznik za obavljene isporuke dobara i usluga čiji iznos nije viši od 700,00 kuna može izdati pojednostavljeni račun koji mora sadržavati sljedeće podatke:

1. broj računa i datum izdavanja,
2. ime i prezime (naziv), adresu, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja) te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i slično),
3. ime i prezime (naziv), OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
4. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
5. iznos naknade s uključenim PDV-om razvrstane po stopi PDV-a,
6. iznos obračunanog PDV-a razvrstanog po stopi PDV-a,
7. kada je izdana isprava ili obavijest koja se smatra računom, uputu na prvobitni račun uz pojedinosti koje su izmijenjene.

Pojednostavljeni račun ne smije se izdati za isporuke dobara ili usluga koje porezni obveznik obavi u drugu državu članicu u kojoj se treba platiti PDV, ili stalna poslovna jedinica

poreznog obveznika u toj državi članici ne sudjeluje u isporuci, a osoba koja je obvezna platiti PDV je osoba kojoj je dobro bilo isporučeno odnosno usluga obavljena.

III. Posebne napomene koje se navode u računu

U slučaju obavljanja oslobođenih isporuka dobara ili usluga u računu se moraju navesti odredbe Zakona, odnosno u određenim slučajevima odredbe Direktive Vijeća 2006/112/EZ-a kojima je to oslobođenje propisano ili se može navesti napomena koja upućuje na oslobođenje. Obzirom da se radi o oslobođenim isporukama u računu se iskazuje samo zbrojni iznos naknade.

U slučaju posebnog postupka oporezivanja putničkih agencija u računu se mora navesti „posebni postupak oporezivanja - putničke agencije“.

U slučaju posebnog postupka oporezivanja marže za rabljena dobra, umjetnička djela, kolekcionarske ili antikne predmete u računu se mora navesti „posebni postupak oporezivanja marže – rabljena dobra“, „posebni postupak oporezivanja marže – umjetnička djela“, odnosno „posebni postupak oporezivanja marže – kolekcionarski ili antikni predmeti“. Kada primatelj isporuke izdaje račun umjesto isporučitelja u računu se mora navesti „samoizdavanje računa“. U slučaju kada je primatelj dobara ili usluga obavezan platiti PDV, isporučitelj u računu mora navesti „prijenos porezne obveze“ ili engleski izraz „reverse charge“.

U slučaju isporuke novih prijevoznih sredstava unutar Europske unije račun mora sadržavati i sljedeće podatke:

- a) radni obujam ili snagu motora, datum prve uporabe te broj prijeđenih kilometara kopnenog motorna vozila,
- b) dužinu plovila, datum prve uporabe te broj sati plovidbe,
- c) težinu zrakoplova pri polijetanju, datum prve uporabe te broj sati letenja.

Ako račun izdaje porezni obveznik koji PDV obračunava na temelju primljene ili naplaćene naknade u računu mora navesti „obračun prema naplaćenoj naknadi“ te oznaku R-2.

Napominjemo da svi ostali porezni obveznici koji PDV obračunavaju prema izdanim računima u računu ne navode oznaku R-1.

Ako račun izdaje mali porezni obveznik u računu mora navesti da su isporuke dobara ili usluga oslobođene plaćanja PDV-a temeljem odredbe članka 90. stavka 2. Zakona.

IV. Računi na papiru i računi u elektroničkom obliku

Računom se prema članku 80. Zakona smatra i račun izdan i poslan u elektroničkom obliku ako postoji suglasnost primatelja za prihvrat takvog računa. Račun u elektroničkom obliku treba biti izdan i zaprimljen u bilo kojem elektroničkom formatu. To se odnosi na račune kao strukturirane poruke (kao što je XML) ili druge vrste elektroničkih formata (kao što je elektronička pošta s dokumentom u PDF formatu u prilogu ili faks primljen u elektroničkom formatu, a ne na papiru).

Računi u elektroničkom obliku mogu biti poslani i primljeni u jednom formatu, a zatim konvertirani u neki drugi format. Format sadržaja može se konvertirati u druge oblike pod uvjetom da sadržaj računa nije izmijenjen.

Računi u elektroničkom obliku prenose se izravno kupcu putem elektroničke pošte ili sigurne veze ili neizravno putem jednog ili više pružatelja usluga, ili im kupac može pristupiti preko web portala ili na neki drugi način.

Računi izrađeni na papiru, skenirani, poslani i zaprimljeni elektroničkom poštom mogu se smatrati računima u elektroničkom obliku, ako ispunjavaju uvjete za osiguranje vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti računa.

Vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa mora biti osigurana od trenutka izdavanja do kraja razdoblja za pohranu neovisno o tome je li račun izdan na papiru ili u elektroničkom obliku.

Izdavatelj računa obvezan je utvrditi na koji će način osigurati vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa. To se može ostvariti pomoću elektroničke razmjene podataka (EDI) ili naprednog elektroničkog potpisa ili bilo koje metode poslovne kontrole koja omogućuje povezivanje računa sa isporukama dobara i usluga. Napominjemo da navedeni primjeri ne ograničavaju primjenu drugih tehnologija ili procedura, ako zadovoljavaju uvjete za osiguranje vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti računa.

Vjerodostojnost podrijetla se osigurava na način da se može nedvojbeno utvrditi identitet izdavatelja računa, a cjelovitost sadržaja podrazumijeva da sadržaj računa nije izmijenjen do kraja razdoblja za pohranu računa. Čitljivost računa znači da je račun takav da ga se može pročitati te mora takav i ostati sve do kraja razdoblja za pohranu računa.

Metoda poslovne kontrole je proces koji kreiraju, provode i ažuriraju odgovorne osobe radi osiguranja financijskog, računovodstvenog i izvještavanja i postupanja u skladu sa zakonskim uvjetima. To osobito znači proces kojim porezni obveznik kreira, provodi i ažurira potrebnu razinu sigurnosti u identitet isporučitelja ili izdavatelja računa (vjerodostojnost podrijetla), nepromjenjivost podataka o PDV-u (cjelovitost sadržaja) i čitljivost računa od trenutka izdavanja do kraja razdoblja za pohranu. Primjer kontrole poslovanja je uparivanje popratne dokumentacije.

Računi izrađeni u elektroničkom obliku, pomoću, na primjer, računovodstvenog softvera ili softvera za obradu riječi, poslani i zaprimljeni na papiru ne smatraju se računima u elektroničkom obliku.

V. Pravila u vezi računa za primljene predujmove

Izdani račun za predujam je isprava u smislu Zakona o PDV-u i Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 79/13 i 85/13). Pri isporuci dobara i usluge izdaje se račun u kojem se od obračunanog PDV-a po tom računu umanjuje PDV obračunan na primljeni predujam, a u računu je potrebno navesti i broj izdanog računa za primljeni predujam.

Iznimno, račun za primljeni predujam nije potrebno izdati ako je do roka za podnošenje prijave PDV-a za obračunsko razdoblje u kojem je primljen predujam, izdan račun za obavljenju isporuku dobara ili usluga.

U računu za primljeni predujam koji se odnosi na isporuke dobara na koje se obračunava i plaća PDV na maržu (razliku između prodajne i nabavne cijene), PDV se obračunava od porezne osnovice koja je jednaka razlici između prodajne cijene koju će porezni obveznik zaračunati za to dobro i nabavne cijene toga dobra.

VI. Ispravak računa

Izdavatelj računa može ispraviti pogrešno iskazani PDV u računu o isporučenim dobrima i obavljenim uslugama ako primatelj po tom računu još nije iskoristio pravo na odbitak pretporeza.

U tom slučaju, izdavatelj računa obavezan je o ispravku računa pisanim putem obavijestiti primatelja računa, a izdavatelju računa na papiru mora biti vraćen izvornik računa. Izdavatelju

računa u elektroničkom obliku mora biti dostavljena obavijest o storniranju toga računa u elektroničkom obliku. Navedeno se primjenjuje i u slučaju ispravka pogrešno iskazanih podataka iz članka 79. stavka 1. Zakona.

Ako je primatelj računa prije ispravka računa već odbio pretporez u svome obračunu PDV-a, ispravak iskazanog i obračunanog PDV-a može se provesti samo pod uvjetima propisanim za ispravak porezne osnovice.

U slučaju računa izdanog poreznom obvezniku koji nema pravo na odbitak pretporeza obveza obračuna PDV-a može se ispraviti u obračunskom razdoblju, u kojem je prodajna cijena ili dio prodajne cijene vraćen kupcu, a porezni obveznik raspolaže s odgovarajućim dokazom o povratu prodajne cijene.

Ako porezni obveznik kao izdavatelj računa utvrdi pogrešku na izdanom računu u vezi s više iskazanim PDV-om nakon isteka roka za podnošenje prijave PDV-a, može ispraviti obvezu PDV-a u onom obračunskom razdoblju, u kojem utvrdi pogrešku, ako pismeno obavijesti primatelja računa o iznosu PDV-a, za koji primatelj nema pravo odbitka.

5.5. ČUVANJE RAČUNA I OSTALE DOKUMENTACIJE

Porezni obveznik mora sukladno članku 82. Zakona PDV-u čuvati kopije računa koje je izdao ili ih je u njegovo ime i za njegov račun izdala treća osoba ili kupac odnosno primatelj dobara ili usluga te sve račune koje je primio. Računi se mogu čuvati u papirnatom ili elektroničkom obliku. Porezni obveznik koji izdane ili primljene račune pohranjuje pomoću elektroničkih uređaja kojima se jamči online pristup podacima mora na zahtjev omogućiti tijelu koje obavlja nadzor pravo pristupa, preuzimanja i korištenja tih računa. Ako tuzemni porezni obveznik odluči kopije računa koje je izdao i račune koje je primio, čuvati izvan Republike Hrvatske, mora o tome izvijestiti nadležnu ispostavu Porezne uprave i Poreznoj upravi i drugim tijelima nadležnim za nadzor na njihov zahtjev bez odlaganja omogućiti uvid u iste. Porezni obveznici moraju izdane i primljene račune, dokumente o ispravcima računa, dokaze o izvozu odnosno uvozu, dokumente temeljem kojih su korištena oslobođenja od plaćanja PDV-a, obračune PDV-a, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave kao i svu drugu dokumentaciju bitnu za utvrđivanje i plaćanje PDV-a čuvati u rokovima propisanim Općim

poreznim zakonom, odnosno 10 godina od početka tijeka zastare prava na utvrđivanje porezne obveze, uz uvjet da posebni propisi ne određuju dulje rokove njihova čuvanja. Zakon o računovodstvu (Narodne novine, broj 109/07 i 54/13) www.porezna-uprava.hr 6 propisuje rok od najmanje 11 godina za čuvanje isprava temeljem kojih su uneseni podaci u poslovne knjige, pri čemu rok za čuvanje navedenih knjigovodstvenih isprava počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslove knjige u koje su isprave upisane. Dokumentacija koja se odnosi na oporezivanje nekretnina prema Zakonu o PDV-u, mora se čuvati 10 godina od proteka godine na koju se odnosi.¹²

¹² [https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Uputa%20o%20obvezi%20izdavanja%20ra%C4%8Duna%20prema%20propisima%20u%20nadle%C5%BEnosti%20PU%20\(24.07.2013.\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Uputa%20o%20obvezi%20izdavanja%20ra%C4%8Duna%20prema%20propisima%20u%20nadle%C5%BEnosti%20PU%20(24.07.2013.).pdf)

6. NOVČANE KAZNE ZA POREZNE PREKRŠAJE

Članak 34. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 115/16, 106/18)

(1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, proizvođač i/ili održavatelj programskog rješenja kojeg obveznik fiskalizacije koristi za razmjenu podataka s Ministarstvom financija, Poreznom upravom ako programsko rješenje iz članka 16.a i 20.b ovoga Zakona omogućava postupke kojima se izbjegava provedba fiskalizacije izdavanja računa.

(2) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, obveznik fiskalizacije ako prije izdavanja računa izdaje dokument na kojem navodi podatke o plaćanju, a na kojem vidno ne piše »OVO NIJE FISKALIZIRANI RAČUN« (članak 27.a).

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 30.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, proizvođač i/ili održavatelj programskog rješenja.

(4) Za prekršaj iz stavka 2. ovoga članka novčanom kaznom od 30.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, obveznik fiskalizacije iz članka 3. ovoga Zakona.

(5) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je proizvođač i/ili održavatelj programskog rješenja.

(6) Za prekršaj iz stavka 2. ovoga članka novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi, obvezniku fiskalizacije.

Članak 34.a Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 115/16, 106/18)

(1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, obveznik fiskalizacije ako:

1. izdaje račune ili dokumente koji ne sadrže Zakonom propisane podatke ili izdaje račune koji ne sadrže točne i potpune podatke (članak 9. stavci 1. i 2., članak 15. stavak 1. i članak 27.a),

2. ne dostavi podatak o poslovnim prostorima (članak 15. stavak 2., članak 19. stavak 1. i članak 20.a stavak 2.),
3. dostavi podatak o poslovnim prostorima bez svih Zakonom propisanih podataka (članak 19. stavak 2. i članak 20.a stavak 3.),
4. koristi programsko rješenje koje mu omogućava postupke kojima se izbjegava provedba fiskalizacije izdavanja računa (članak 16.a) ili provedba fiskalizacije prodaje putem samoposlužnih uređaja (članak 20.b),
5. ne fiskalizira svaku prodaju putem samoposlužnih uređaja u trenutku prodaje dostavom podataka o prodaji Ministarstvu financija, Poreznoj upravi (članak 20.a stavak 1.),
6. izdaje račune iz uvezane knjige računa koju nije prije početka uporabe ovjerio u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi (članak 22. stavak 2.),
7. ne dokaže nemogućnost uspostave veze za razmjenu podataka potvrdom HAKOM-a (članak 23. stavak 2.),
8. plaća gotovim novcem suprotno odredbi članka 28. stavka 3. ovoga Zakona,
9. iznos primljene gotovine ne položi na račun prema odredbama članka 28. stavaka 4., 5. i 6. ovoga Zakona,
10. ne odredi visinu blagajničkog maksimuma u skladu s odredbama članka 29. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 10.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, obveznik fiskalizacije iz članka 3. ovoga Zakona.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi, obvezniku fiskalizacije.

Članak 35. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 115/16, 106/18)

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, obveznik fiskalizacije ako:

1. za potrebe dostave elemenata računa ne poveže oznaku operatera i OIB operatera na naplatnom uređaju te ne dostavi OIB operatera Ministarstvu financija, Poreznoj upravi (članak 10. stavak 1.),
 2. ne osigura izdavanje brojeva računa na način propisan odredbama ovoga Zakona (članak 11. stavak 1.),
 3. ne nabavi digitalni certifikat od Financijske agencije radi provedbe postupka (članak 12. stavak 1.),
 4. u roku od dva dana, računajući od dana u kojem je došlo do prekida veze, ne uspostavi elektroničku vezu te ne dostavi sve izdane račune (članak 21. stavak 2.),
 5. ako ne osigura zadovoljavajuću softversku i hardversku podršku za razmjenu podataka s Ministarstvom financija, Poreznom upravom (članak 21. stavak 4.),
 6. u roku od pet dana, računajući od dana u kojem je došlo do potpunog prestanka rada naplatnog uređaja, ne uspostavi rad naplatnog uređaja te ne dostavi izdane račune (članak 22. stavci 3. i 4.),
 7. na kopijama ispostavljenih računa iz uvezane knjige računa ne dopiše ili ne dopiše pravodobno podatak o dobivenom Jedinstvenom identifikatoru računa (članak 22. stavak 6.),
 8. kod izvršavanja storno računa ne postupa sukladno odredbama za izdavanje računa (članak 24.),
 9. ne istakne obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun u poslovnom prostoru na svakom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu (članak 25.),
 10. ne istakne obavijest o fiskalizaciji prodaje putem samoposlužnih uređaja na samoposlužnom uređaju (članak 26.a).
- (2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 5.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, obveznik fiskalizacije iz članka 3. ovoga Zakona.
- (3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi, obvezniku fiskalizacije.

Članak 36. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom

Novčanom kaznom od 200,00 do 2.000,00 kuna kaznit će se kupac te svaki primatelj računa koji ne zadrži izdani račun nakon izlaska iz poslovnog prostora ili ga ne pokaže na zahtjev službene osobe (članak 26.).

7. ZAKLJUČAK

U ovom radu su opisani porezi, porezni nadzor, zakoni kojima je definirana obveza izdavanja računa, opis računa te kazne za porezne prekršaje.

Porezi su obvezna davanja koja bez izravne i trenutne protuusluge država uzima od osoba i poduzeća da bi pomoću prikupljenog novca financirala javne rashode.

Porezni nadzor je dio porezno-pravnog odnosa u kojem Porezna uprava provodi postupak provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje kod poreznih obveznika i drugih osoba. Mogu se provjeravati jedna ili više vrsta poreza u jednom ili više razdoblja kao i sve činjenice bitne za oporezivanje, evidencije, knjigovodstvene isprave te poslovni događaji.

Kao odgovor na neplaćanje poreza, država je uvela niz mjera.

Najvažnija mjera koja se koristi u borbi protiv utaje poreza je fiskalizacija. Ona se provodi kako bi se omogućio efikasan nadzor ostvarenog prometa u gotovini i kako bi se na taj način povećao priljev novca u državni proračun, te na taj način smanjile razlike između onih koji su do sad bili poštteni i uredno plaćali porez, u odnosu na one koji su ga utajivali.

Obveznici provedbe fiskalizacije fizičke su i pravne osobe koje obavljaju djelatnosti za koje su obvezni izdavati račune prema odredbama Zakona o porezu na dohodak, Zakona o porezu na dodanu vrijednost i Općeg poreznog zakona.

U Republici Hrvatskoj su propisane upute o izdavanju računa te novčane kazne za porezne prekršaje.

Porezna evazija smanjuje prihode javne vlasti što državi nije u interesu te se raznim načinima (porezni nadzor) bori protiv nepoštivanja zakona. U Hrvatskoj je mali broj poreznih inspektora u odnosu na broj korisnika fiskalne blagajne, građani su slabo uključeni u proces provjere fiskalnih računa, vlada nedostatak svijesti o potrebi plaćanja poreza i mišljenje da su porezi i državni nameti previsoki te sve to upućuje na određene nedostatke kontroliranja tj. poreznog sustava.

SAŽETAK

Porezni nadzor je dio porezno-pravnog odnosa u kojem Porezna uprava provodi postupak provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje kod obveznika i drugih osoba.

Fiskalizacija je skup mjera kojima se nadzire gotovinski promet, uvođenje fiskalizacije jedna je od najvažnijih je mjera za borbu protiv utaje poreza. Cilj joj je osigurati stabilno punjenje državnog proračuna, omogućiti smanjenje javnih davanja, razvoj gospodarstva da bi državni aparat mogao funkcionirati.

Obveznici fiskalizacije su fizičke osobe koje su obvezne izdavati račune prema Zakonu o porezu na dohodak, Zakonu o porezu na dodanu vrijednost i Općem poreznom zakonu.

Obveza izdavanja računa je propisana raznim zakonima u Republici Hrvatskoj. Postoje i pojedina izuzeća od obveze izdavanja računa.

U Republici Hrvatskoj je propisan sadržaj računa te elementi koje svaki račun mora sadržavati, kao i kazne za nepoštivanje poreznih propisa.

Ključne riječi: **Porezni nadzor, fiskalizacija, račun**

SUMMARY

Tax Supervisor has a tax-legal relationship in which the Tax Administration conducts the verification procedure and the determination of the facts relevant to the taxation of taxpayers and other persons.

Fiscalization is a set of measures to control cash flow, the introduction of fiscalization is one of the most important measures to combat tax evasion. Its goal is to ensure a stable filling of the state budget, to allow for the reduction of public grants, the development of the economy so that the state apparatus can function.

Taxpayers of fiscalization are natural persons who are obliged to issue invoices under the Income Tax Act, the Value Added Tax Act and the General Tax Code.

The obligation to issue invoices is prescribed by various laws in the Republic of Croatia.

There are some exceptions to the obligation to issue an invoice. The Republic of Croatia prescribes the contents of the invoice and the elements that each invoice must contain, as well as the penalties for non-compliance with tax regulations.

Key words: **Tax monitoring, fiscalization, invoice**

8. LITERATURA

1. Billy, čist račun duga ljubav, fiskalizacija od 1.7.2017.:

https://www.billy.hr/fiskalizacija-od-1-7-2017/?gclid=CjwKCAjw39reBRBJEiwAO1m0OcDQPWcbV06-EFVizSlAcT80fngwQ61DhJCXR1FpmmZRJPPE5_EM7BoCQA4QAvD_BwE

2. Hrvatska komora:

<https://www.arhitekti-hka.hr/hr/poslovanje/racun-u-sustavu-fiskalizacije,714.html>

3. Mag info

<https://www.mag.hr/vijesti/opce-vijesti/izgled-racuna-u-fiskalizaciji2-2>

4. Ministarstvo financija:

<http://www.mfin.hr/hr/porezna-uprava>

5. Ministarstvo financija, Porezna uprava:

[https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Uputa%20o%20obvezi%20izdavanja%20ra%C4%8Duna%20prema%20propisima%20u%20nadle%C5%BEnosti%20PU%20\(24.07.2013.\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Uputa%20o%20obvezi%20izdavanja%20ra%C4%8Duna%20prema%20propisima%20u%20nadle%C5%BEnosti%20PU%20(24.07.2013.).pdf)

6. Ministarstvo financija, Porezni nadzor:

https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf

7. Ministarstvo financija, Porezna uprava:

<http://www.rrif.hr/dok/preuzimanje/fiskalizacija2012.pdf>

8. N.Nikolić, Počela javnog financiranja, Split, 1999.

9. Romančuk, T., Andreja Jakšić (2017): Promjene u fiskalizaciji u prometu gotovinom od 1. srpnja 2017. godine: <http://www.mjenjacnica.com/download/Fiskalizacija%20-%2001.07.2017.pdf>

10. Wikipedia:

https://hr.wikipedia.org/wiki/Porezni_obveznik

<http://www.porezniobveznik.net/Korisno/PoreznisustavRH/tabid/79/language/hr-HR/Default.aspx>

http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-07/1.pdf

https://www.rrif.hr/Uputa_o_obvezi_izdavanja_racuna_prema_propisima_iz-2156-misljenje.html

<https://lider.media/aktualno/tvrtke-i-trzista/poslovna-scena/oprez-obveza-izdavanja-i-sadrzaj-racuna-regulirani-s-cak-6-zakona/>

PRILOZI:

Prilog 1:



Račun u gotovinskom prometu

ABECE d.o.o.
Boškovićeve 5, Zagreb
OIB: 50056328500

Datum: 18.06.2012. Vrijeme: 22:00

RACUN broj 1000102456789

Naziv	Kol.	cijena	iznos
Kava s mlijekom	2	8,00	16,00
UKUPNO:			16,00
Način plaćanja: novčanice			

-----Obračun poreza-----

Osnovica	Stopa %	Iznos PDV
12,80	25	3,20

Oznaka operatera: Blagajnik 1

Zaštitni kod izdavatelja računa: YXC1-455A-W234-56AB-OBE 1-0987

Porezna uprava: XFGH-5VBZ-849A-OIB9

Obavezni sadržaj računa:

- OIB
- Naziv
- Datum i vrijeme
- Redni broj računa
- Stavke kupnje
- Način plaćanja
- Obračun poreza
- Oznaka operatera (osoba)
- Zaštitni kod izdavatelja računa
- Potvrda Porezne uprave o online primitku transakcije (JIR) ili u offline modu posebna poruka - upozorenje

Izvor:Marker d.o.o.

Prilog 2: IZGLED RAČUNA SA NEFISKALIZIRANIM DIJELOM RAČUNA – ISPIS TZV. VELEPRODAJNOG RAČUNA (VIRMANSKO PLAĆANJE)

Račun br. 182 / 2013

Šifra	Naziv robe	Ime i prezime kupca	Količina	Cijena	Popust (%)	Iznos
ERA1	Evidencija radnika (do 10 radnika)	numerički broj računa/oznaka poslovnog prostora/broj naplatnog uređaja	1,00	100,00	0,00	100,00
* 02/2013 - evidencija vođena za 02/2013						
Fis. broj računa: 177/1/1						Ukupno: 100,00
Vrijeme izdavanja računa: 18.3.2013. 8:54:17						Popust (0,00%): 0,00
Način plaćanja: Transakcijski račun						Osnovica PDV: 100,00
Oznaka operatera (osobe): gb						PDV (25%): 25,00
						Sveukupno Kn: 125,00

Izvor: Mag info

Prilog 3: IZGLED RAČUNA SA FISKALIZIRANIM DIJELOM RAČUNA – ISPIS
POTPUNO FISKALIZIRANOG RAČUNA (gotovinsko plaćanje)

Pero Perić	Oznaka računa: R-1
	Broj računa (fis): 123/Posl1/2
	Vezni broj računa: 11-96-41302
	Datum računa: 03.04.2013
	Mjesto izdavanja: Zagreb
	Datum dospjeća: 03.04.2013
	Datum DVO: 03.04.2013
	Način plaćanja: Gotovina

Postupci						
Šifra	Postupak	Količina	Cijena	PDV	Ukupno	
20	CT mozga	1,00	740,00	25,00 %	740,00	
22	CT orbita	1,00	740,00	25,00 %	740,00	
					1.480,00	

Vrijeme: 3.4.2013 8:48:22	
ZKI: ff2900861b6d2005073ddcf6a0e99453	
JIR: 2c3d6f70-0109-4c5c-bdd4-9a477e7c4cb1	
	
Fakturirao	

Osnovica: 1.480,00 HRK
PDV(25%): 370,00 HRK
Ukupan iznos: 1.850,00 HRK

Poziv na broj: 02 11-96-41302

Info:
Ovaj račun je izrađen pomoću računala i punovažan je bez pečata i potpisa

Izvor: Mag info

Prilog 4: RAČUN I STORNO RAČUNA ZA PREDUJAM



11 godina iskustva
400 korisnika
800 blagajni
20 mil. računa godišnje

Tehno Sistem d.o.o.
Vukovarska 6f - 23 000 Zadar
OIB: 60125867108
IBAN: HR2824020061100898599
info@tehnosistem.hr
www.tehnosistem.hr

Račun za predujam broj: 10-01-97

Datum računa:	30.05.2019	Kupac:	
Trgov. predstavnik:	Ivan Jurić	OIB: 28609922905	
Obrada dokumenta:	Lucio Ciciliani		
Način otpreme:	-		
Mjesto izdavanja:	Zadar		
Sredstvo plaćanja:	Virman - Valuta: 30.05.2019		
Poziv na broj:	4409711-9191		
Datum otpreme/usluge:	30.05.2019		
Datum primitka:	6.06.2019		
Vezni dokument:	IFA-1165		
		ROKOR d.o.o.	
		Dubravko Maričić	
		Grabovac 102	
		47245 Rakovica	

R. Šifra br.	Naziv artikla / usluge	Jed. mj.	PDV %	Količina	Cijena	Iznos	Iznos rabata	Iznos stavke
-----------------	------------------------	-------------	----------	----------	--------	-------	-----------------	-----------------

UKUPNO:

Iznos uplaćenog predujma: **76.868,89**

Osnovica za PDV 25%: **61.495,11**

PDV 25%: **15.373,78**

Ukupno: **76.868,89**

Slovima: **sedamdesetšestisućaoamstotinašezdesetosam Kn i 89 lp**

Oznaka operatera: 0043, Vrijeme izdavanja računa: 22:34, Interna oznaka: 11, Način plaćanja: Transakcijski račun

TEHNO SISTEM d.o.o., Vukovarska 6/F, 23 000 Zadar, OIB: 60125867108

Tel. : +385 98 923 1052, Tel. : +385 91 950 6206 ; IBAN: HR2824020061100898599

Stranica 1 / 1

Obrada podataka 4D Wand informacijski sustav: www.4d.hr Implementacija : Tehno Sistem - www.tehnosistem.hr

Društvo je upisano u Registar Trgovačkog suda u Zadru pod brojem Zdl T-15/3885-2, MBS 110031548 Temeljni kapital društva iznosi 20.000,00 kuna i uplaćen je u cijelosti. Uprava: Ivan Jurić i Lucio Ciciliani

Račun za predujam broj: 11-01-97

Datum računa:	6.06.2019	Kupac:	
Trgov. predstavnik:	Ivan Jurič	OIB: 28609922905	
Obrada dokumenta:	Ivan Jurič		
Način otpreme:	-		
Mjesto izdavanja:	Zadar	ROTOKOR d.o.o.	
Sredstvo plaćanja:	Virman - Valuta: 6.06.2019	Dubravko Maričić	
Poziv na broj:	4409711-9191	Grabovac 102	
Datum otpreme/usluge:	6.06.2019	47245 Rakovica	
Datum primitka:	6.06.2019		
Vezni dokument:	IFA-1165		

R. br.	Šifra	Naziv artikla / usluge	Jed. mj.	PDV %	Količina	Cijena	Iznos	Iznos rabata	Iznos stavke
--------	-------	------------------------	----------	-------	----------	--------	-------	--------------	--------------

UKUPNO:

Iznos uplaćenog predujma:	-76.868,89
Osnovica za PDV 25%:	-61.495,11
PDV 25%:	-15.373,78
Ukupno:	-76.868,89
Slovima:	sedamdesetšestisućaošamstotinašezdesetosam Kn i 89 lp

Oznaka operatera: 0009, Vrijeme izdavanja računa: 17:13, Interna oznaka: 12, Način plaćanja: Transakcijski račun

TEHNO SISTEM d.o.o., Vukovarska 6/F, 23 000 Zadar, OIB: 60125867108

Tel.: +385 98 923 1052, Tel.: +385 91 950 6206 ; IBAN: HR2824020061100898599

Stranica 1 / 1

Obrada podataka 4D Wand informacijski sustav: www.4d.hr Implementacija : Tehno Sistem - www.tehnosistem.hr

Društvo je upisano u Registar Trgovačkog suda u Zadru pod brojem Zđ Tt-15/3885-2, MBS 110031548 Temeljni kapital društva iznosi 20.000,00 kuna i uplaćen je u cijelosti. Uprava: Ivan Jurič i Lucio Ciciliani